

Hemlöshet och boendelösningar i Borås Stad

Stadsrevisionen. Borås

Rapportsammandrag

2017-01-30

20
17

Stadsrevisionen har granskat om Borås Stads verksamhet med boendelösningar för hemlösa är ändamålsenligt. Revisionskriterier som utgör utgångspunkter för granskningen är Program mot hemlöshet och tillämpliga lokala beslut, lagar och förordningar. Hemlöshet definieras i Borås Stad i enlighet med Socialstyrelsens kriterier.

Hemlöshet i Borås Stad

Hemlösheten kartläggs årligen av Sociala omsorgsnämnden. Granskningen visar att kartläggningen inte ger en korrekt beskrivning av hemlöshetsituationen. Ansvariga nämnder och styrelser kan inte uttala sig om hemlöshetens omfattning och karaktär med precision. Granskningen visar vidare att hemlösheten delvis har fått en ny karaktär genom att nya grupper blir hemlösa, och att den svåra situationen på bostadsmarknaden förvärrar situationen. Stadsrevisionen bedömer att kartläggningen av hemlösheten behöver fördjupas och analyseras i förhållande till åtgärder och styrdokument.

Ansvarsförhållanden

Hemlöshet beskrivs i nationella styrdokument, kartläggningar och vägledning som ett komplext problem med både strukturella och individuella orsaker. De individuellt behovsprövade insatserna sker till största delen med utgångspunkt i socialtjänstlagen. De strukturella åtgärderna avser framför allt kommunens bostadsförsörjningsansvar och en planering för bostadsförsörjningen som ska möjliggöra även för personer med svag ställning på bostadsmarknaden att få tillgång till bostäder. Detta ställer stora krav på organisation och samordning och en konkretisering av vad det i praktiken innebär att kommunen har det yttersta ansvaret för sina medborgare i fråga om bostäder.

Stadsrevisionen konstaterar att flera nämnder och bolag har ansvar när det gäller hemlöshet. Vår bedömning är att frågans komplexitet medför att behoven av samverkan och samordning är stort om nämnder och styrelser ska kunna leva upp till sitt ansvar, både när det gäller strukturella och individuella åtgärder. Stadsrevisionen bedömer att samordningen och samverkan är bristfällig.

Strukturella åtgärder

Stadsrevisionen granskade kommunens flyktingmottagande under 2016 och bedömde att Borås Stads arbete med bostadsförsörjning för svaga grupper på bostadsmarknaden inte är ändamålsenligt i förhållande till kommunens bostadsförsörjningsansvar. Mätbara mål, handlingsplaner och långsiktig målsättning om hur Borås Stad ska arbeta med strukturella åtgärder saknas för målgruppen. Vår bedömning är att situationen för hemlösa bekräftar tidigare bedömningar om svaga gruppers ställning på

bostadsmarknaden. De nämnder som svarar för socialtjänstens verksamhetsområden i Staden är inte delaktiga i strukturella åtgärder som kan påverka situationen för gruppen hemlösa.

Individuella åtgärder

Individuella åtgärder för hemlösa i Borås Stad tar sin utgångspunkt i prövning om rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen och handläggs av flera nämnder. Individuella åtgärder innefattar olika former av boendelösningar för målgrupperna och bistånd i vräkningsförebyggande syfte. Sociala omsorgsnämnden, Arbetslivsnämnden och Stadsdelsnämnderna bedriver sitt arbete med utgångspunkt i väl definierade målgrupper där man har upparbetade boendekoncept för att tillmötesgå behoven inom respektive målgrupp.

Prioriterade grupper hemlösa är idag personer med missbruksproblem, dokumenterad och diagnosticerad psykisk ohälsa, barnfamiljer med försörjningsstöd och hyresskulder, relationsvåldsutsatta och ungdomar med bedömda vårdbehov.

När det gäller andra grupper som har en mer diffus och/eller mångfacetterad problembild är möjligheterna till hjälp med boende mycket begränsade. Förvaltningarna hänvisar till varandra när det gäller ansvaret för dessa grupper. Stadsrevisionens bedömning är att de oklara ansvarsförhållandena medför risker för att enskilda personer inte får sin rätt till bistånd prövad i enlighet med gällande lagstiftning och att hemlösheten ökar med negativa följdverkningar för både individen och Borås Stad.

Stadsrevisionen bedömer att bristen på helhetssyn och samsyn är påtaglig när det gäller individuell biståndsbedömning för hemlösa. Granskningen visar att nämnderna/förvaltningarna har olika synsätt på hemlöshet, rätten till bistånd och den enskildes eget ansvar.

Programmet mot hemlöshet

Programmet mot hemlöshet anger att alla ska vara garanterade tak över huvudet och erbjudas insatser efter behov. Granskningen visar att berörda nämnder inte når upp till denna målsättning i programmet. I Programmet framhålls att antalet vräkningar ska minska och att inga barn ska vräkas. Vräkningarna minskar inte och barn vräks i Borås Stad. Granskningen visar att förutsättningarna för det vräkningsförebyggande arbetet successivt har försämrats. Enligt Programmet ska Borås Stad öka stödet till enskilda att hantera den egna ekonomin. Granskningen visar att stödet till enskilda i dessa avseenden minskar. Stadsrevisionen bedömer att Borås Stads verksamhet för hemlösa inte lever upp till målsättningarna i Programmet mot hemlöshet.

Avslutande bedömning

Hemlöshet är ett växande problem. Fler personer och nya grupper blir hemlösa samtidigt som utbudet av stödjande åtgärder minskar. Stadsrevisionen bedömer att verksamheten för hemlösa brister i samordning och helhetssyn, och att det föreligger betydande skillnader mellan nämnderna i hur man ser på hemlöshet, sociala boendelösningar och respektive nämnds/styrelses ansvar och uppdrag i dessa frågor. Bristen på samordning och helhetssyn medför risker för att enskilda inte får sina behov tillgodosedda och/eller att kostnader övervältras. Bristande uppföljning medför att förhållanden för hemlösa inte synliggörs. Sammantaget bedömer Stadsrevisionen att verksamheten för hemlösa inte är ändamålsenlig.



**BORÅS
STAD**

Stadsrevisionen

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 54 **e-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/revisionskontoret